

Notulen gemeentelijke commissievergadering:

Kruissteeg 19: PH: In dit pand ligt een pandje opgeslagen dat bij de ontwikkeling van Hilvertshof moest worden afgebroken. Wat gaat er gebeuren met beide panden? Antwoord: Publieke Werken heeft een inventarisatie gemaakt van alle panden waarvan de bestemming niet geheel duidelijk is; hieronder valt ook het pand Kruissteeg 19. De gedachtenvorming hieromtrent zal over enige tijd plaatshebben. Over het opgeslagen pandje vinden discussies plaats, o.a. met de Stichting Pas Op, over de vraag waar dit ooit weer opgebouwd zou kunnen worden. Het opbouwen is een vrij kostbare zaak; niet bekend is wanneer het pandje weer opgebouwd kan worden.

Aanvullende ontwerplijst van beschermde monumenten betreffende het Zonnestraalcomplex: Burgemeester en wethouders zijn voornemens de gemeenteraad voor te stellen instemming te betuigen met de bescherming van het Zonnestraalcomplex.

Han Put

WAARD OM TE WETEN

MONUMENTEN EN MONUMENTENZORG IN HILVERSUM II.

In een vorig artikel is uiteengezet hoe de monumentenwet funktioneert en is opgegeven welke gebouwen in Hilversum door het Rijk beschermd zijn (de zgn. Rijksmonumenten). Van de mogelijkheid om voor objekten provinciale bescherming te verkrijgen, is in onze plaats nog geen gebruik gemaakt. Een gemeentelijke monumentenverordening is in 1974 tot stand gekomen. Hiervoor is een commissie geïnstalleerd, voorlopig bestaande uit

drie leden. Deze commissie heeft tot taak Burge-meester en Wethouders te adviseren bij de toe-passing van de verordening. Sinds deze verorde-ning van kracht is, werden zeven bouwwerken door de Gemeenteraad op de gemeentelijke monumenten-lijst geplaatst en is één gebouw in behandeling. Het gemeentelijke monumentenbeleid is in onze plaats nog niet duidelijk. De lijn van het be-leid moet nog beter bepaald worden. Uit het zeer gevariëerde groepje beschermde objecten blijkt dit ook wel.

Nu volgt een korte beschrijving van de zeven be-schermden monumenten en van het perceel dat in procedure is.

Groest 104-106 en 108-108a: Een groot fabrikeurs-huis, waarvan het achterhuis als tapijtfabriek in gebruik geweest is. Het huis is na de grote brand van 1766 gebouwd. De voorgevel en zijge-vels zijn in latere tijd "gemoderniseerd". De achtergevel is nog oorspronkelijk. Naast de zij-gevel ligt een fraaie zwerfkei. Ook treft men er in motief gelegde bestrating aan. Circa 1920 is in dit huis met de nevengebouwen (108-108a) de eerste vestiging van de N.S.F. ondergebracht. Later vestigde de firma Koopmans zich in de ne-vengebouwen. In het hoofdgebouw was van 1938 tot 1964 de R.K.-leeszaal gevestigd. Het huis wordt thans uitwendig opgeknapt. In het voorhuis wordt binnenkort de telefonische hulpdienst onderge-bracht.

Tuinhuysje bij de Grote Kerk, Kerkbrink: Dit ge-bouwtje behoort tot de oudst bewaarde in Hilver-sum. Het komt reeds voor op de tekeningen van De Haen en Schoemaker, ca. 1730, en op de ets van Hendrik Spilman, gedateerd 1739. Bij de grote kerkbranden van 1766 en 1971 bleef het gespaard. Het verkeert thans in een deplorabele toestand en wacht op een restauratie en een nieuwe bestem-ming. Een uitvoerige beschrijving van dit inte-ressante theekoepeltje wordt geplaatst in het eerste nummer van T.V.E., jaargang 1982.

Veerstraat 23: Het linkerhuis van een blok van twee, omstreeks 1875 gebouwde heren- of fabriekshuizen van de gebroeders Van der Heijden. Het huis heeft een, in Hilversum weinig voorkomende, rijk versierde voorgevel. Helaas is het door een recente brand (1979) ernstig aangetast.

Veerstraat 23. De oude huizen links zijn afgebroken in 1932. De foto dateert uit 1925. (coll. De Vaart)

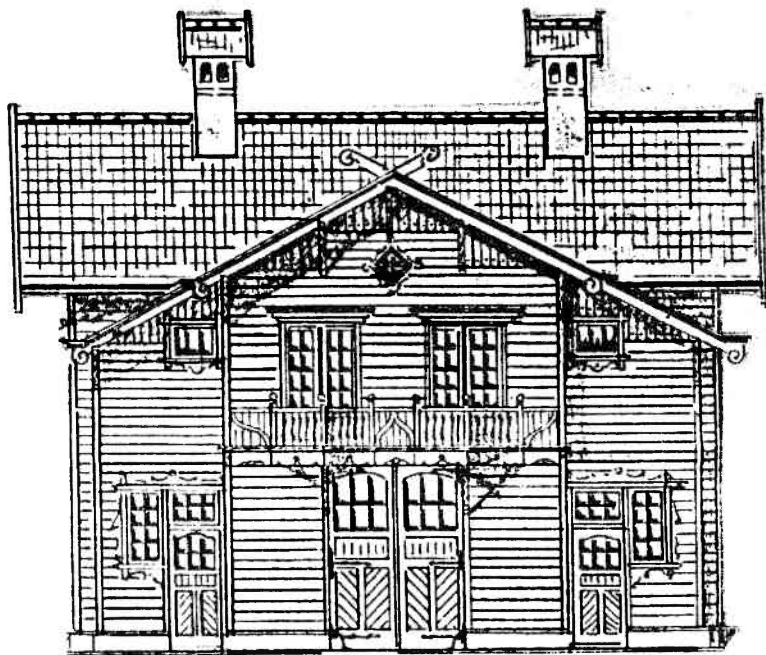
Groest 41 t/m 47 en Biersteeg 1 t/m 5: Tot dit complex behoort een blokje woningen, die zowel rug aan rug, als zij aan zij gebouwd zijn. Op de foto ziet U de kant van de Biersteeg in 1961. Toen het op herstellen aankwam bleek de toestand zo slecht te zijn, dat de restauratie vrijwel tot nieuwbouw leidde. Architect C. Scheltema heeft op zich genomen om in de bestaande structuur eigentijdse woon- en bedrijfsruimten te realiseren. De sfeer van het kleinschalige Biersteegbuurtje kan zo nog enigszins bewaard blijven.

Biersteeg 1-5.

Kampstraat 18-20: Als café-woonhuis gebouwd omstreeks 1860 en in de loop der jaren opgedirkt en beschilderd. Bekend onder de naam "Hertog Theodoor" en "Café Heintje Raven". Een grote brand verwoestte het pand, waarbij alleen de gevels bleven staan. In de jaren 1979-'80 vond een uitgebreide restauratie plaats. Het huis kreeg opnieuw een horecabestemming en vanwege het bijzondere interieur de naam "De Slinger".

Witte Kruislaan 31-33: Koetshuis met dubbele bovenwoning. Het geheel uit hout opgetrokken gebouw heeft een karakteristiek uiterlijk. Het werd in 1902 gebouwd op het landgoed van de dames Van Houten, waarvan behalve de tuinmanswoning weinig over is. Het huis bevat ruimten voor paardestallen, koetsen, een hooizolder en twee bovenwoningen. Het ontwerp is vermoedelijk van architect E. Verschuyf.

Witte Kruislaan 31-33. (coll. Stedebouwkundige Dienst)

Veerstraat 37: Gebouwd omstreeks 1880, nadat eerst de kop van een groot "langhuis" was afgebroken. Een stukje van het oude huis van ca. 1770, is nog aanwezig (Laanstraat 1b). Oorspronkelijk is het in gebruik geweest als gruttershuis van de familie Rinkel. Later woonde er de huis- en kunst-schilder W. Doms.

's Gravelandseweg 41: Deze veelbesproken villa staat nog niet op de Gemeentelijke Monumentenlijst. Officiëel heet het "in procedure". Ten onrechte kreeg deze villa de naam "Perk-huis". Wel stamt deze villa uit Albertus Perk's tijd. De oude naam was 'Villa "Alida"'. De eerste steen werd gelegd op 22 maart 1855 door de tienjarige C.E.C. Grim. Het is thans de oudste nog gespaard gebleven villa in Hilversum, die qua type en op grond van de afmetingen verwantschap vertoont met de hoofdvorm van de boerenhuizen en herenhuizen uit die tijd, namelijk topgevels en zadeldak. De breedte is 10-11 m., de lengte is 18 m. en de

hoogte bedraagt 6½-7 m. Door de versieringen en de hoge ligging is het een aantrekkelijk bouwwerk. Lange tijd werd het huis bewoond door de familie Tubergen. Door verwaarlozing heeft het huis ernstig te lijden. De foto uit omstreeks 1920 toont het huis nog in welstand, met op de voorgrond de 's Gravelandsche Paardetram.

F. Renou

Op zijn nog steeds niet aflatende speurtocht naar het Hilversumse verleden, stuitte dhr. De Lange onlangs in het gemeentelijk archief op een tot nu toe onbekend gebleven boekwerkje van R.W.J.C. van den Wall Bake. Hij heeft dit uitgebreid bestudeerd en haalde er voor ons blad twee interessante onderwerpen uit, die in het volgende artikel ruime aandacht krijgen. De nummers korresponderen met de betreffende pagina's uit het boekje.

RONDONOM DE SPOORWEGAANSLUITING VAN 1874.

Uit: 'Levensherinneringen van R.W.J.C. van den Wall Bake (1843-1910)', aanwezig in het oud-archief van de gemeente Hilversum.

(6) De schrijver werd 22-3-1843 geboren als zoon van Herman Adriaan Bake, destijds muntmeester te Utrecht. Zijn vader heeft overigens diverse functies op technisch gebied gehad. Zelf is hij via de technische school te Utrecht in de praktijk gekomen. Eerst op een ijzergieterij als leerling-modelmaker, leerling-bankwerker en tekenaar, dan als tekenaar op een fabriek van spoorwegmaterieel te Brussel en vervolgens op een dergelijk bedrijf van de Staats Spoorwegen te Utrecht, waar hij in 1864 tot directeur werd benoemd. Dit was een bedrijf met 3 à 400 man personeel. (33) "Omstreeks Kerstmis 1866 werd mij door mijn oom Jan Willem